

Latweeschu Uwises.

Ur augstas Geweschanas = Kummiffiones sinu un nowehleschanu.

Nr. 41. Zettortdeenâ 13tâ Oktober 1827.

Israëla fargß ne fnausch nedß meegâ gull.

Daudsreis kad kahds zilweks no breefmahin tappe isglabhts, winsch fakka: par laimi ta jeb schi leeta notiffe. Schi taime irr Deewa tawa glabheja rohka — mahzees, mans brahlis, to atsiht un gohdaht. Ko baidees tu no launeem zilwekeem, fo dohma tu pee kahdas nelaimes us taru nenoseedfigu turwaku un turri winnu par fkaugu — Deews tewi pahrmahza ar farwu rihkfti. Deews proht tewi brihnischfigi glabht — klaussees!

Gezawas pagastâ divi mahjas ar dauds dwehselehm ittin turwu weena pee ohtras. Pehrna ruddeni tee wihrischki weenas mahjas no Rihges wehlu pahrgahjuschi un no aufsta wehja un leetuhm pahrneenti wissfaldakâ meegâ gulleja; besdeewigs zilweks nahk, bahsch deggofchu paggalu jumtâ un behg. Kas glabhs tahs dwehseles? Tas, kas tohs wehjus darra par saweem engeleem un tahs ugguns leefmas par saweem sullaineem. Tas stiprais wehjsch rauj to paggalu ahra un mett winnu pee semmes — bet jau falma degg. Tanni azzumirkli no tahm ohtrahm mahjahm puifis isnahk ferwis labbad, eeraug to ugguni, peeteff, atrohn turpat spannu ar uhdeni, fo kahds bija laukâ peemirsis un dsefch to ugguni. Ko fakkî? —

Jau peeß nebbelas pagahjuschas, tad baggats Englenderis par muhsu leelzettu us Pehterburgu brauze. Wahsemnê winsch bija jaunu kungu usnehmis, kas winnu luhdsahs, lai to aishwedd lihß. Redsedams to naudeskastu kas rattôs bija, schis jauns zilweks Zelgawâ leelu nasi nopehrk. Maktswiddu kad tas Englenderis eemidsis, winsch leek tam pastes puifscham pee Ballodeskrohga peetturreht, kas jau Widsemnê, eesauz to, dohd tam allus dsehrt un luhds to lai kahdu brihdi

gaida. Tif ilgi winsch eet laukâ un brauz ar teem firgeem nohst, bet ne tablu. Winsch apturr un durx ar farwu nasi us to Englenderu. Tas duhrens azzî un waigu bet ne dsilli aisteek, winsch mohsdamees grihb isleht no ratteem un schis wehl divi reis winnam muggurâ eedurx bet welti. Ap to laiku tas pastes puifis un tas Ballodkrohd sineeks isgahjuschi, dsird to fleegschanu ta Englendera un dohdahs ar makti pakka. Iru tas flepkawa grihb aishbraukt, bet divi grohschi fo winsch palaidis, rittinôs eestimmuschees; winsch grihb tohs pahrgreest, bet nasis iskrittis; winsch grihb aishbehgt, bet winsch tohp fanemts, un wehl Rihgâ zeetumâ sehsh.

Deews fatrazzina ta launa prahtu!

Hesselberg, Dalba mahjitais.

Ka to warr manniht, kad flimmiba rohdahs.

Ansîs bija allasch jautrs un lustigs, ehdeens un dsehrens winnam pee firds gahje, wiffi darbi winnam bija weegli, un kad winsch farwu deenas darbu bija pastrahdajis, tad gulleja winsch gahrbi un stiprinaja farwas meefas us rihtadeenas darbeem. Us weenureisi winsch tappe skummigs un behdigs, pats ne sinnadams kapehz; ne winnam gribbejahs ehst ne dsert, ne winnam patiffe strahdaht, winsch mannija speeschanu pasirdi, kuhtribu eefsch wisseem fauleem, kahjas un rohkas bij pagurruschas un galwa fahze fahpeht; brihscham winnam bij karstis, brihscham aukstis, un schi mainischana ittin ahtri nahze; gulleht ihsti newarreja, un kad arri zaurâ meegâ gulleja, tad tahdi bailigi sapni rahdijahs, ka fahze melst jeb arri ahtri atmohdahs un tad ne warreja wairs aismigt; mutte bija ruhkta, mehle glehwaina, un wiss, fo winsch gribbeja ehst, bija ruhkts ka schults. Ansîs wiffu to dakterim teize, kas tuh-

dal mannija, fa Ansim flimmiba gribbeja useet; winsch eedewe winnam sahles un tà tappe winsch drihs atkal weffels.

Kad Ansis ne buhtu tuhðal ar dakteri runnaja, tad winsch leela flimmibà buhtu fluis, bet nu winsch ahtri atkal weffels tappe. Tapehz irr tas lohti labbi, kad zilweks pee fewis fo nomanna, fa winsch tuhðal pee gudreem ahrstnee-
teem paligu mefle.

L e e l a n e g a u f i b a.

Tas Turku Keisers Aruns mihleja pa wissam taisnibu, un isklaufija patz tahs fuhðeschanas sawu appakfchneeku. Schis walðitais bija tehws teem nabbageem, apgahðneeks bahreem, un mai-
ses deweis atraitnehm.

Isgehrbees weenu wakkaru tà kà slihts zilweks, winsch likfahs ar laiwu pahp uppi pahrzeltées, sawu pilsfargu Lehpuru lihðs weðdams. Winsch gribbeja ar sawahm paschahm azzim redseht, kà tee zilweki aisuppès dsihwoja. Tas Keisers weenà widduzi nahzis, usgahje weenu wihru ar firmu bahrdü, kas bes gaismas bija palizzis. Kas tad tu tahðs? waizaja tas Keisers, un nomannijis fa tas nabbagu fahrtà, winsch tam eedewe weena selta gabbalu. Bet tas nabbags ta Keisera rohku fanehmis brehze: Mihilprahhtigs deweis, es pawissam tew ne laidischu walkà, ja tu man ne eezirtifi plikfi; es esmu to nopelnijis, un daschfahrt wehl wairak. Wezzais, fazzija tas Keisers, es dohmu dahwanas is labbas firðs, bet plikfi zirst es naw eerabbis. Tas nabbags ne mittejahs luhgt: Sittait man plikfi, ja ne, nemnait sawu naudu atpakkal. Es bes plikfes ne fo ne fanemmu, jo es to Deewam sohlijis, un ne drihktu sawu svehrestibu pahrfahpt.

Tas Keisers dewe winnam weenu plikfi, un dsirdeja aiseedams, fa tas nabbags winnam gauschi par to pateize. Tà feerejoht winsch fakka us sawu pilsfargu: Man gribbahs gauschi labprahht sinnahht, kapehz tas nabbags tà darra: Noweddi man winnu rihtà us pilli, fa es to dsirdu no winna paschas muttes.

Tas pilsfarges gahje atpakkal pee to nabbagu, dewe winnam weenu dahwanu, eezirte winnam plikfi, un pastelleja winnu us pilli. Kad ta

rihtdeena nahze, wedde tas pilsfarges to nabbagu Keiseram preekschà. Tas Keisers waiza to nabbagu: Kà taws wahrðs? Tas neredfigais at-
runnaja: mans wahrðs irr Burbulis. Klau-
fees Burbuli, runnaja tas Keisers schim pretti; tas ne peeklahjahs fa tu fewi leezees isplikkotees no wissas pasaulés, es tew ne warru ilgaki tahdu walku laist, bet stahsti man bes wissahm leeku isrunnahm, no fa tas nahk, fa tu nab-
bagu uppuru un plikfes weenà fahrtà lasfees.

Tas nabbags pahrneems no bihjaschanas mettahs zeltès un fazzija: schehligs Keisera Tehws, es ne warru zittadi darriht, es esmu to Deewam apsohlijis, tas ne stahw wairs manna walkà, es ne esmu ne ween weenu plikfi, bet wehl leelaku strahpi pelnijis. Ja patihk dsirdeht, es juns gribbu wissu no pirma galla teikt un stahstihht. — Runna, fazzija tas Keisers, es klauwischu.

Es esmu Bagdaddes pilssehtà no turrigeem wezzakeem dsinnis. Winni nomirre, kad es wehl puischu fahrtà biju. Jauns buhdams, es paliktu us sawu maist, un stahweju us sawahm rohlahm. Es nopirku astondefmitis kameelus, jeb leelus mescha sirgus, un isdewu wissu sawu naudu par scheem nastunessejeem sirgeem: ar teem pascheem es aisdsinnu prezzes par naudu us tahlahm semnehm. No weenahm gaitahm weenreis mahjas pahrhahdams, es sawus kameelus walkà laischu tahdà weetà, fur pulks dadsehu faangufchi bij, fa schee tur isehstohs. Es atsehschohs semne, un redsu weenu wezzu klibbu wihru pa zeltu staigajamu. Es leeku scho pee manneem fahneem atsehsstees. Winsch man waiza schkehrscham un frustiffam, woi man labba woi slihta pahrtischana un istischana effoht. Mehhs turram pasakkas kohpà: es schim dohmu no sawa zellkulla. Mehhs ehdam un paderramees gohdigi un glihfschi. Paehduschi, schis man eebild par weenu pagrabu, ne diwi fints sohlu no schahs weetas, kas effoht kà ne sinn peebehrts ar subrabu rihtu, un zittu dahrgu leetu, fa manni kameeli to ne warreschoht wis aistnest: Schis taggadihht to weetu usgahjis effoht. Es stahwus uslezzu: es schim ap kaku. Ak tehtihht, es fazziju: rahd man to weetu; es

tew atschinkofschu weenu no faweem leeleem sirgeem: tu warri winnam uslift tik dauds, kà tas spehje nest. Tas wezzais atbilbeja: draugs mihlais, man tew buhs doht pasaul leelu mantu, un tu gribbi man tiffai weenu kameelu par to atdoht. Man bij prahts tew tik baggatu darriht, ka tew muhscham mannis ne bij aismirft. Bet tu effi wiffai sikhstis. Klausees mannu padohmu. Es tew weddischu pee to pagrabbu, mehs kraufim teem astondefnits kameelu sirgeem wirsü tik dauds no tahm mantahm, kà schiee jauda nest. To darrijuschchi mehs nemfim us puffi: tu paturri weenu dalku, es ohtru. Tu eefi ar taweem tschetrdesfnits kameeleem pa scho zellu, es atkal aiseeschu pa winnu zellu. Es schim runnaju pretti: brahl, lai tas tà noteef, mettifimees kohpâ. Es to lihds schim laikam ne warru leegt, ka man tas gauschi fahpeja, ka tam Klibkahjam bij buht tik pat baggatam kà man. Bet ko buhs darriht. Mehs fahkam eet us to pagrabu. Es weddu farvus kameelus lihds. Schis man parahd pabeesôs fruhmôs weenas dselsu durris: mehs lauscham tahs walkâ: es kleebsu teem kameeleem wirsü, lai schiee mettahs zellôs; schiee lohka tahs garras kahjas un laischahs us semmi, ka muggurai warr klahk tift pee uskrauschanas. Es no pirma galla ar tihreem selta gabbaleem ween farvus maisus peebahsu pilnus: tas wezzais nehme tohs dahrgus afminus. Es waizaju schim, kapehje tu tad tà darri? Schis atbild, tee wairaf makfajohk ne kà selts. Mehs wiffus maisus pillus peebehram ar naudu, ar dahrgaem afmineem un pehrlehm, kas tanni pagrabâ bija. To padarrijuschchi un gribbedami to pagrabu aiselift zeet, luhko schie wezzais wehl weenreis eekschâ, un weenu masu dohsiti fanehmis, noslehpj scho asofi. Mehs aiselekam to pagrabu, notaisam wiffu tà kà ne weens ne warretu aplam to weetu useet. Es atwehleju tam Klibwaram pufsdalku farwu kameelu, mehs isnahkam us klaijumu. Es atstahju winnu ar Deerwu; winsch man, es winnam gauschi pateizu: mehs schkiramees ifkats pa farwu zellu.

Zella gabbalim gahjis, man palikke schieh tahs mantas un mannu tschetrdesfnits kameelu sirgu: man eemettahs prahtâ, tas tschiggans

fahhs schahs mantas isdoht zitteem. Es dsennohs schim passat un fahku winnu luhgtees: Wezziht, zif ilgi tew buhs jadsihwo pasaul, tew drihs buhs jaet kappâ, ko gribbi darriht ar tahdu pulku kameelu? Es esinu jauns, dohd man wehl desfnits no taweem nessejeem. Tas wezzais, prasdams ka es us winnu sipraks, atfazija: Mans dehs, nemmees desfnits no schieem kameeleem, un staiga ar schiehligu Deerwu. Es nodseenu desfnits mescha sirgus no ta pulka. Bet brihnodamees, ka schim tahds mihlstis un dewigs prahts, es fahku luhgtees: Wezztehms, tew weenam pascham tas buhs par gruhribu, ar trihsdesfnits kameeleem pa tukfnefi eet, atdohd man wehl desfnits, es esinu kameelu dsinneis, es prohtu winnus dihdih. Man ne gribbahs tahs mantas, bet man tawas mohkas schieh, kas tew ar schieem lohpeem buhs. Tas wezzais man ne liffahs pretti, winsch man atberwe wehl desfnits kameelus, tà kà winnam pascham diwidesfnits tiffai atlikke. Woi nu palikke meerigs! Kas to dohs. Man ta nogahje kà fakk' dschrejam, jo wairaf dserr, jo wairaf nemm eekschâ: woi tà kà rihjesam, kas dsennahs pillu, ka gan drihs atpassat nahk. Es labbu strehki gahjis, mauzohs winnam passat, tiffam plehschu un dingejohs, kamehr man wiffi astondefnits rohkâ. Es winnam isbutschaju rohkâs un swahrkus, wehleju winnam labbu zellu un wesselibu, un atstahju winnu ar schiehligu Deerwu. Aliseedams, schis man to ween fazija: Dehs! ne tehre tahs mantas nelaitâ, glabba tahs teem atstahteem par labbu: ne aismirfti, Deerws deweis, Deerws nehmeis. Jo Deerws darra labdarrigeem zilwekeem labbi, ohtrâ pasaul. Bet es biju tà kà apstulbohts. Man wehl ne bija gan no teem peekrauteem astondefnits kameeleem — ko wehl — man gribbejahs tahs dohsites. Es dohmaju, kas sinn kahda dahrga leeta tur eekschâ. Es atkal kahjas, un farwâ leelâ kahribâ, no winna iswiltu to dohsiti. Zehstih, fahku es luhgtees, pehje kà tew wajaga tahs dohsites? atschinko man to paschu. Winsch turrejahs ilgi pretti, winnam ne gribbejahs to atlaist, bet redsedams, ka es gribbeju winnam to isplehst ar warreem, schis bahse rohku asofi, iswiltu to dohsiti un faz-

zija ar lehneem wahrdeem: Arridsan scho dohsiti es tew atstahju. Ja patihk, aisnefs mannu pehdeju krahjumu. Es israhwu to dohsti schim is rohkas, es nemmu winnu walla un atrohmu tahdu fweeschu pulweri. Es prassu tam wezzam: fur tahdas sahles labbas effoht? Tee irr zuhka-pippari, atbild tas wezzais: ja no teem nemm masu schnaufamu drufzimu, un to eewelf degguni, tad zilweks noschkaud, un winna azzis paleek tuhliht tahdas prischas un skaidras, ka winnam nahk preeksch azzim wiffas mantas, kas no fenn laiskeem semme noslehptas: bet ja tas no ta schnaufama dabbu makkeniht azzis, tad tahds paleek muhscham neredfigs un bes gaisinas. Man gribbejahs redseht, woi tas warroht teefa buht, fo tas wezzais stahstija, es nehmu weenu masumimu, noschnauzohs un noschkaudeju diwi, woi trihs reis: bet wai taru brihnumu! man stahweja preeksch azzim tas pagrabs, neistufschojami mantas kambari, un ne isrunnajama mantu baggatiba. Es luhdsu to wezzu, lai schis man eelaisch no tahm sahlehni bischliht azzis, dohmadams, ka azzis wehl gaischakas paliks, un es wehl wairak dabbutu redseht. Bet schis man fakka ta: traks, woi gribbi neredfigs palikt. Es turreju to wezzu par melkuni, un dohmaju wehl augstakas leetas un brihnumus redseht: es nemmu pats no tahm sahlehni, un azzis atplehtis, sahku few pascham bert eekschâ. Tas wezzais man gribbeja rohku zeet turreht, brehbdams, no Deewa pusses ne darri to: wai taru leelu nelaimi, kad zilweks faru muhschu bes azzim nodsihwo! Bet es spehru schim ar kahju, eebebru no teem pippareem azzis: nu palikke manna preekschâ wiffa paschale tumfscha. Ak tu grehku gabbals! es nokleedsohs, kahdâ nelaimne tu man effi lizzis eekrist: Ak Pappin mihlais, tew allasch wairak sinnaschanas, atdoht man to gaisminu: atnemm man tahs warrenas sahpes, kas man azzis isgrausch. Ak tu pehdigs negaufigs un nepeetizzigs zilweks! atsazzija tas Wezzais, un to dohsiti fanehnis, aiseedams winsch

man peemette: Es waru fazzihk, ka es waltejs stahwu. Ko pats meklejis un gribbejis, to tu dabjuis. Luhds Deewu, winsch ween weenigi sudduschu gaisminu atdoht warr. Winsch tew derwe mantas, tu ne biji ar to Deewa fwehtibu peetizzigs: tu ne effi wehtis schahs baggatibas. Deews sinnahs tahs doht zitteem. To runnajis winsch pasudde. Es paliktu us paschales ar farweem kameeleem. Zuknesi klistdams, manni kameeli pasprufke un tikke no laupitajeem aisdifiti. Neismanni man atradde, un man lihds wedde us scho leelu pilsehtu, fur es palizzis par nabbagu, un jau fenn gaddos aiswehju mekleju, klistdams ka jaudadams: Bet sawa tumfsâ es sohliju Deewam, no ikfatra zilweka, kas man no mihlestibas fo peemettischoht, weenu plikfi isluhgtees: lai tas man allasch wehl augschâ mannu leelu negausibu. Tas wifs irr man japateiz sawai leelai mantas kahroschanai. Es klistu bes azzim jau peezdefinitis gaddus, allasch to leelu azzu dakteri gaididams, kas mums winnu brihd tikke ussohlihts.

Tee fas fluddinaschana.

No Matkuller pagasta teefas tohp scheitan sinnahs darrihts, ja kahdam kahda preeksch teefas gelbige prassichana pee tahs mantas tahs mirruschahs brihwas meitas Dahrtes Krad buhtu, tas lai pee saudeschanas sawas teefas lihds 1mu Nowembera f. g. pee schihk teefas par to peeteizahs, un tad sagaida, fo teefa spreedihs. Matkuller pagasta teefa 1ma Septembara 1827.

Apprick Ernest, preekschneeks.

Friedr. Sieffers, teefas stihweris.

Zitta fluddinaschana.

No Frank Seffawas muishas waldischanas wiffi un jebkueri tur peederrigi laudis, kam deenesta sihmes irr, no wihrischas ka no sechwischas kahrtas, tohp usaijnati, lihds 29tu Oktobra deenu schi gadda pee schihk muishas waldischanas peeteiftees, jo zittabi tee, kas lihds peeminnetu deenu ne atnahks bet paliks noht, ka tahdi irr usluhkojami, kam naw passugrahmatas, fo neweens ne drihst usnemt un kam neweens mittefli ne warr doht.

Es ist zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostsee-provinzen: Kollegienrath Dr. G. Pauker, an Stelle des Censors.